

Prídplata
na cilu god 1 fr.
na pol. god. 50 n.
Za stranu zemlju
1 fr. 25 nov.
Izlazi svake dru-
ge nedilje u
Četvrtak.

BUNJEVAČKA I ŠOKAČKA VILA.

List za pouku, zabavu i gazdinstvo.

Oglasi se prima-
ju po navadnoj
cini. Rukopisi ne-
ka se šalju u na-
plaćenom pismu.
Dopisi bez podpi-
sa se neprimaju.
Dopisi se nevr-
ćaju.

God. III. U Kalači

U Četvrtak 19. Lipnja. 1873.

Broj 16.

I Z T O Č N I C A.

Bilo davno — bitisanju
Sad ni glasa nema,
Čudna li se tvomu stanju
Rode sreća sprema.

Ustaj malo, sgoda vreba
Prikūči se tajna',
Tā što gori usred neba
Ona zviezda sjajna ?

Ta što svjetlom nadvišava
Isto neba sunce
I sve većma razasjava
Balkanske vrhunce ?

Ako neće u ime Boga
Sa Zevsk'h visina'
Bunjevačko — šokačkoga
Da probudi sina !

Ta što gleda po dolinah
Jugoslavskih strana',
Dje je pleme od Slovinah
Sreća razplakana ?

Ako neće ovo pleme
Sviti skladu trajnom,
Da ga sljubi još za vrieme
U svom oku sjajnom !

Ta što jasnoj o ponoći
Blista nako tužno
Ko da ima komu doći
Robovanje sužno ?

Ako neće broj kršćanski'
Da oplače vieka'
I pozove rod slavjanski
Da na horu čeka !

Ta što sunce nadkriljuje
Svijetlostju čarnom
I slavstvu se ukazuje
Danju blagodarnom ?

Ako neće viek trepteću
Da ju narod sledi
I u njojzi svoju sreću
Vjekovitu gledi !

Ta što prši kroz oblake
Svuda svjetlo svoje ?
Ako neće da ju lake
„Vile“ prvom broje !

Ah, nepitaj! — tā u slogu
Šokeci gledeć dole
Sa Bunjevci za nas Bogu
U zviezdi se mole !

Blaž.

VOJNIČTVO OŽENJENO.

Kad se dakle ljudstvo već riešilo ove predsude u pogledu ratnom. Onda nam nepriostaje drugo, već javno priznat: da svakoj osobi slobodno ostaje svako drugo, dakle i ženitbeno pravo. Koje pravo tako je visoko u obitelji i državi, ko ono na život zemaljski, i viećnji; jerbo je svaki čovjek po Bogu napučen: da sebe na ovom svietu i u viećnjosti od kolina do kolina uzdržaje, a ovoje jedino moguće u ženitbi. Dakle u civiliziranoj u kršćanskoj državi neznam smisliti slučaja; u kom bi se moglo jednoj duševno i tjelesno razvijenoj osobi, pravo ženitbeno pričiti ili ukinuti. Ovo je čovjeku po Bogu bitno, ko ono na život, zato u našoj državi, a po erkvi nigdi još ni oteu nije pridržana bila vlast da bi mogao ženitbu sinu, i udadbu kćeri pričiti a tko bi smio reći da bi država veće pravo no roditelji posidovala. Što se pak tiče prava ovog druge strane: dalje n. p. u oči dužnosti vojevanja po osobu, i obitel, i to u tvarnom i duševnom pogledu, koristnie da bude oženjena ili neoženjena to nemože država nikad odlučiti, jerbo ovo nespada u njezin djelokrug, košto ni ono: šta da čine muževi kojima žene ili supruge kojima muževi umru. Šta da čine dica ako im umre otae ili mati? Ovo je pitanje koje ostaje u djelokrugu obitelji, pak u ovo se onda samo pača država upraviteljskim ili sudbenim putem: kada se na nju pozove jedna mah koja osoba, koja se našla u svojem ovovrstnim osobenom pravu uvriedjena. Isto je tako i po ženitbeno pravo svakoje osobe. Ovo se vrši u onima odnosajima u kojima stoji koja osoba u svojoj obitelji, i po onima dužnostima, s kojima je za jedan ili drugi stališ obvezana, dakle ni podkakovim načinu nespada u krug državna prava već samo na toliko na koliko, dolazi u doticaj s pravom druge osobe.

Premda se koristivost ili škodljivost, oženjena ili ne-

oženjena stanja, u oči dužnosti vojevanja jedino može prosudit, na obaška po svaku osobu, u razmatranju njezini okolnosti jedinstvenih ili obitelni u pogledu tvarnom i duševnom. Vidno je dakle: da ovo pitanje ni onda nobi mogla riešiti država ako bi imala pravo, kojega nema: da se pača u utarije odnosaje pojedinacah ili obitelji. Ovo se mora odlučiti jedino po osobi koje se tiče ženitba i po njezinima roditeljima ili slačajno najbližnjima srodnima naravno samo posriedovanjem saveta, jel koliko je osobah — toliko je vrsti okolnostih, i razlike naravi. A ove prinašaju razloge po ženitbu, ili po neženitbu. Kako država nezna i nemože odlučiti kakav stališ da je koristan ili škodljiv po jednog gradjanina, tako isto nemože ni to odlučiti: da li je po mene ako sam u vojničtvo, pozvan koristan ili škodljivo da se prije ili posle oženim. Ovo jedino možem ja sam prosudit s mojima rodjenima, košto ću ja sam i jedini nositi sve posledice povoljne ili nepovoljne, koje ću moja odluka proizvesti.

Valja nam promislić da je svaka osoba u državi prvo čovjek, koji ima pravo da uredjiva ono što je njemu za život dvostručan nužno. drugo da je gradjanin, od kog nije slobodno više žrtve u imetku i osobi želit, već koliko je neobhodno potriebno za obstanak države, treće, da je ovaj čovjek gradjanin i kršćjanin, koji oće i mora u onom stališu, koji mu je po Bogu jel za vrieme jel dokončano namienjen da živi po duhu i slovu Evangjeliuma, od koje dužnosti njega osloboditi, a i ovog prava lišiti nesmie država.

Koja je baš zato nanitjena: da se olakša i mogućnim učine čovjeku gradjaninu i kršćjaninu razvitak tvaran i duševna, u obitelji i narodu, za blagostanje ovog života, al isto tako i onog, za kojim vavli i teži svaki čovjek, bio on poganim musulmanin, budišta ili kršćjanin.

Svaki čoviek najbolje poznaje svoje stanje, manje

može ovo poznavat jedan kod drugog, a najmanje državna oblast, koja sebi pridržava vlast, podijeljivost dopusta ženitbe, da bi se ovako nešto umanjale one zle posljedice: koje iz ove nepotrebne zabrane izvire, po stanje osobno, i obiteljsko neizbrojenih ljudih. Al i ono malo što se ovim načinom dobije na skeli, gubi se na ćuprii. Jerbo je već sto puta potvrđeno: da je sve ono skupo ko dragi kamen što država rukovodi. Kako to osjećaju i današnji sirotani, koji ako do punoljetnosti dospju, pa imaju 20 ft. u sirotanskoj blagajni, mal ako nemoraju potrošiti 10 fr. dok do onog srićnog časa dospju: da im se baština izbroji. A najskuplja je dozvola ženitbena, i to ne zato: što bi ovako valjda želila država, već što se boji da je pojedini neprivare, i toliko dokaznica izpitkuje, da bi se siroma pojedinaac lahko mogao s onim troškom oženiti. I to sve zato: što su dosad častnici vojnički gojili onu grdnu predsudu: kanda bi hrabrost vojnička kod onog najveća bila kojeg, ili što ili baš ništa nevezje za onu zemlju, za koju treba da se bore. Svaki dan što dalje idjemo putem na kom država izkuplja vlasti, koje su dosele pojedini, občine ili županie rukovodile, pak ih sabira u svoje središte osjećamo: da se tereti umnožaju, dočim poslovi sve većma zapinju. Zašto dakle da država za država onako pravo sebi, na koje nije ni po Bogu ni po čovjeku ovlaštjena? Neću da rekнем da se onaj svaki ženi koji mora da ide u vojničtvo, jerbo ovo tako nebi imalo svojeg razloga u životu ljudskom, košto neima ono, kad se rekne: da moraju svi biti neoženjeni. Sloboda je čovjeku prirodna, nemojmo ovu bez nužde uzuzavati jerbo onda vrijećamo dostojanstvo ljudsko, već ostavljajmo ove uživ svakom na volju i uvidjavnost osobnu sve donle, dok se nije sukobila s kojim pravom svojeg bližnjeg pak ćemo viditi da će bit oženjeni i neoženjeni vojnika; da se uzdržavanje steege neće otešćati, niti će hrabrost junačka i jednu iskru izgubiti; dapače će se one žrtve imetkovne i osobene — koje s razloga vojevanja na nas spadaju — veoma olakšati.

ISKRENA RIEČ NAŠIM UČITELJEM!

Našim je čitateljem dobro znano, da se je naš narod kroz ovo desetgodinah borijo, da si pridobije za svoj jezik taku vrednost i ugled, kakovu imaju drugi jezici, a to je da bi se naš jezik udomaćijo u školama, zvanijama, u društvenomu i obštemu životu po miloj nam domovini. — To zahtevanje je posvema pravedno te prirodjeno je svakomu narodu, koji se osieća svoga obstanka. No po našimi zemljama i izvan njih su takovi elementi, koji nas mrko gledaju i koji nevolu, što si mi svoj jezik izobražujemo i razširujemo. Ovi su ljudi takovi, da jim se s velikom nevoljom gnjusi, kad čuju naš jezik, te s velikom nevoljom gledaju, — što se naš jezik ukorenjuje. Ti upotrebljaju dakle svoje mjesto u doseg svojih željah — raširivati „tudj jezik.“ U svojoj strasti zahtievaju višeputah, da bi „tudj jezik“ već u narodnim školama trebao obilno da bude zastupan.

Mi niesmo u načelu proti učenju, tudjih jezika; znane svakog jezika čovjeku samo koristi, te svaki čovjek vriedi onoliko ljudih, koliko jezika znade: no proti tomu smo, da se „tudj jezik“ uči u našim narodnim ili pučkim učionima. Ta škola je naime pretovarena s drugim predmeti, ima već u tomu veliku zadaću i nalog, da mladence izvježla u materinskomu jeziku, koji nauk pako gotovo ima i mora imati prednost pred nedomaćim jezikom, pred jezikom, kojega nijedan mladenac nerazume ili kojega najviše 5—10% nešto umeđu. Naši učitelji, koji su kao izobraženi ljudi izkusni o potrebama naroda, — ti neprotežiraju „tudjega jezika“ pred drugim nauki, — već skrbe za onaj gore spomenjeni jezik t. j. za jezik onoga naroda, iz kojeg' je ponikao.

Naši učitelji se nesrame izvan škole govoriti narodan jezik, pisati u tomu jeziku i čitati narodne knjige. — Oni znaju, da je „materin jezik“ narodu isti amanet, kojega najbolje cieni, ista vlastnost, s kojom se razlučuje i odlikuje od drugih narodah. Zato pako žarku

želju našim učiteljem na srce mečem, a to je želja i celog naroda, — neko se naši domoljubni učitelji, koji su sami iz istog naroda izrastili — i nadalje nesamo nesrame svoga jezika, nego neka pospješje njegovo izobraženje i temeljito znanje u školi i među narodom, ter nek' brane njegovu jednakopravnost.

No bojazljivi naši učitelji nam odgovaraju: „Ako sam Bunjevac, ako marljivo gojim svoj jezik nadati mi se je slabe budućnosti za svoju osobu i za svoju porodicu.“ O, no vjerujte jim! To su predrzki zavoditelji, sami zaslepljeni što tude i druge pri narodu posramiti i narodu jih neverno učiniti. Ako samo učitelj svoje dužnosti na tanko izvršuje, ako se ravna po zakonima, ništa mu nemože biti. Zakoni pako nezabranjaju našem učitelju ono delati i ono braniti, što našem narodu koristi, a drugim narodima i celoj državi neškodi, ravnajte se po danim nam pravičnim zakonima, a nepravilni muževah — ne bojte se! Narod je za Vama!“ U Vukovaru na sv. duhove 1873. Milan P. Joannović.

Z A V J E T .

Historička pripoviedka od Ed. Brojčera.

prevoo:

St. K.

V.

Godina 1031. poslje Isukrsta nastade. Pet godina bijaše već prošlo, odkako su se spomenuti događaji dogodili i mnogo koješta se je tečajem vremena promienilo.

Još kraljevaše u Ugarskoj kralj Stjepan ali kraljević Emerik sa svojom suprugom Jelisavom bijaše na ugarskom dvoru, a pogled dražestne nevjestice veoma razveseli staroga kralja.

Jednom se radi državnih poslova duže vremena od svog dvora odaljiti morade, te poslje kako se opet povratio bijaše, nadje si doduše sina i Jelisavu, ali u takovom stanju, da mu se je srce od žalosti paralo. Poslje vjenčanja bijahu jedno vrijeme ovi mladenci presretni te življahu zadovoljno u svojoj ljubavi, za druga veselja nisu marili, ali kad je godina za godinom tako prolazila, tada se probude i druge želje u njihovomu sreću, nu zakletva Emerika bijaše obojim uvijek na pameti te tako otom tajnom na sreću, tišteši od želja, koje im se nigda nemogahu ispuniti vebuše nemogući to očevidno vebuše pred drugima prikriti.

Ožalošćene nadje Kralj Stjepan pri svom povratku oboj supruge te mjesto unuka, koje je mislio u naručju držati, nadje gorke boli, koje su mu samo posloduje dane ogorčavale. Iztraživao je doduše marljivo uzroke ove promjene, ali badava nitko nije te tajne ni slutio, a suznalci njeni su ju zašutili.

Jelisava pretrpi ovu težku borbu baš junački, ali tu borbu u ženskih psijuh nemogaše nigda čutljivomu suprug svomu sakriti. Boli koje je Emerik na svojoj miloj supruzi opazio, podgrizahu mu kao srvi život, te se morade napokon kao podružana sgrada srušiti.

Težkim srcem gledao je stari kralj nutarnju pečal svoga sina i kad već više toga podnositi nemogaše, sazove opet velikaše i plemenitaše kraljestva, da im saobći svoju volju.

Uzroci, radi kojih smo vas vi podpore, kraljestva ovamo pozvali su sljedeći. Sa zalošću opažavamo sada na našem sinu, da on snjekakve nutarnje nam nepoznate boli vene.

Već od našega povratka opažavamo na njemu na našu najveću žalost njeku zamišljenost i ozbiljnost a njegovo zatvoreno biće odbija svakoga od sebe, koji bi i najmanje štogod za odkriće ove tajne upitao. — Zato mislimo, da će ga djelatnost a osobito zabava njegove zamišljenosti osloboditi i da će ga duševni posao raztresti, zato se hoćemo svakoga zemaljskoga veličanstva odreći, te krunu Ugarske na sina prenesti, pa ako je božja volja, te će i on u našem duhu kraljestvom upravljati. Da li se pako ova svečanost čim

dostojnoje obavila to smo odredili zato osmi dan devetoga mjeseca ove godine, svetkovinu porođenja gospinoga, — koji je svakomu kršćaninu prosvet.“

Tako govoraše ugarski kralj. Njegov govor bi odobren i pohvaljen. Ova odluka se razglasi po cijeloj Ugarskoj, te se mnogi radovahu na svečanosti, koje bi se tada imale održavati. Ali Bog bijaše drugačije odredio.

Koncem mjeseca Kolovoza razboli se kraljević Emerik te slab kao što je bio, nemogaše postelje ostaviti. Svaka pomoć bijaše uzalud, unapred se je moglo vidjeti da mu se konac života približuje. U juto 2 rujna rano pozove si suprugu i zaželi šnjom na samo govoriti.

Jelisavo, reče joj tiho, moje vrijeme je dovršeno, skoro ću morati račun polagati, o svom ovdašnjem djelovanju i tisuć puti se Bogu zahvaljujem, što mi je podijelio jakost, da sam mogo moj zavjet muževno ispuniti. Kao što si mi se sama predala, isto tako neoskornjenu kao biser u školjki ostavljam te ovdje, te zaista, ovim mi je najmilija želja izpunjena, za kojom mi je još kao mladiću srce težilo.

Velika bol ti bijaše, mila suprogo! zadana ali bijaše to tvoja vlastita volja te ćutim da sam prost od svake krivnje. Poslje moje smrti si od ovoga veza prosta, čini onda što hoćeš.

Jelisava padne na postelju suprugovu i pokri si nježnim rukami lice suzami orošeno; djevičanska supruga se bo neusudi ruke umirajućega supruga dodirnuti.

„Noplači mila Jelisavo!“ moljaše ju kraljević, od lazim doduše s'ovoga svieta, ali rastanak taj neće dugo trajati. Tebi je dopušteno još njeko vrijeme na ovom liepom božjem svijetu boraviti i ružice koje ćeš, mi na grobu saditi, te će ti pobožna braća u vienac splesti koji će kao zinzelen tvoje liepo čelo krasiti.

Prestade malčko, zatim opet nastavi :

Zaista sad vidim, da sam ružicu sasma izkorjenio, kad sam ju u domovinu odneo. Najednom zestoko zadržće, supruga mu se prene, te njen vapaj : „Svemogućí Bože on umire! dodje uplašeni — kralj — i još nekoliko poslužnika. Iz predsoblja pako čula se je pobožna molitva skupljenoga sbora sveštenika; još jednom otvori kraljević oči, da razžalošćenomu otcu jos posljednji poljubac na drhteće ustne pritisne.

Moj Bože i Gospode! reče skupljajuć posljedne sile, moj zavjet sam izpunio, u tvoje ruke preporučujem duh moj; i — premiuu dočim se u predsoblju produženi „Amen“ sveštenika razglasi.

Deset godina poslje umre kralj Stjepan i ostavi svoje kraljevstvo bez potomka, koje je naskoro imalo postati plienom ratova i bune. U Stolnom Biogradu u crkvi od njega na poštenje bl. Dieve sazidane, bude njegovo tielo kao i prije njegovoga sina Emerika, pokopano. — Još prije smrti kralja Stjepana umre u samostanu Marienthalskomu blizu Vesprića opatica, koja bijaše istom poslje smrti kraljevića Emerika ondje u red stupila.

Bijaše to Jelisava, djevičanska supruga kraljevića Emerika a kćer hrvatskoga kralja Krešimira. S. K.

UPLIV NARODNE NOŠJE.

U Gustava III. zakoniku g. 1778. stoji : „Doklegod drugog naroda krojeve i nošnje triebujemo, hoće nam se u razkošu za njima povesti, i tako ostajemo robovi šegah (modah) i običajah tudjinstva. Nošnja svome podneblju prikladna pa svojim proizvodom i tvornicam koristna samo narodna bi biti imala.“

Narodna nošnja imade upliv na narodno gospodarstvo i na duh narodni. Tako svaki Šved ponosit na svoju nošnju veli „Ja sam Šved, i spadam k jednom narodu.“ Dosljedno onaj, kojje lutka tudje šegavosti i krojača, nespada k nijednomu narodu.

Nije bilo slobodnog i junačkog naroda, koj je svoje odiele njegovao, eto : Greci, Rimsani, Kitajci, Turci, većina Slavjanah, najnovije doba Kotorani (Krivošije).

Nošja narodna je sredstvo stališe razabrati moći, — ona skrha nestaluu žegavost, uzdržava narodni značaj, utuvi ponos narodni, pa takovome je dosta kazne, kad snjega narodno odilo svučes.

Neima mjestanica na svijetu, kamo Evropejci došli ne bi, pa ipak nikoji drugi narod nije njihovu pošnju prisvojio. — Najveće ruglo (satira) na tolike naše mode jest izreka nieke marok uske kneginje, kad ju je supruga danskog konzula u širokoj ukočenoj opravi (krinolini) posjetila. Istu name ogledajuća i opipajuća naokol knjeginja zapita : „Ama kaži mi, jesi li ti to svo sama?“ M. N. M.

OPICA, MAČKA I NARAV.

Putujuća opica vidi mačku, kako ona uhvatjenog miša čestoputa bježati pušta, sad ga opet lovi, sad u zrak baca i opet natrag svojim pandžama prikvačuje i dugo okrutno muči, pa napokon na jednoč pandžama pritisne i zubima zadavi.

Krvolok ! (vikne opica) zašto ga na jednoč neumoriš ?

A mačka : „Miš ovi jest žrtva pravde. Ja sam nadzornik žitnice (hambara) a zakon svakoga na smrt osudjuje, koj se podstupa od ovog toliko vagana negomilanog žitka ma i zrno osvojiti ; a šta se, moja opice, tebi okrutno čini, to su ti ceremonije (šaranja slieparije).“

Našto puta ode opica, susretne naravu, stane ovoj umah o malo prije vidjenoj krvoločnosti prigovarati, pače i koriti ju ; nu narav joj mirno odvrti : „Ama, diece moje, istina je, zakon smrti jest od mene, ali ona šaranja i slieparije oko toga zakona jesu mački sami pridodali.“

M. N. M.

KIŠA, SNIEG I LED.

Evo me mili rode moj da si nešto protumačim. Dugo te zadržavati neću, ne kao da nebi imao o čemu pisati, već prvo zato, jer baš onda kada ovaj cenjeni list u ruke uzmeš možeš i druga posla imati pa ćeš valjda reći : o, šta ću ja to štiti kada je dako dugačko i suhoparno, imam ja važnijeg posla ; (a možda bi se varao,) a drugo, ne dopušta mi prostor lista da se dugo sa tobom bavim. (koje bi inače rada činijo.)

Zbog gore rečeni uzroka preći ću odma na samu stvar, da ti kao što već rekoh protumačim odkud dolazi kiša, snieg i led.

Dakle slušaj i pazi ! Kada su pare koje se u vazduhu zadržavaju sve više i više oladnule, to se sve više para spušta dole, i tako sa rastenjem mejurica na toliko teške postanu (pare) da ih vazduh održati kadar nije, te tako su prinudjene pasti i otud postaje kiša, kapljice su im veće što iz veće visine dolaze i što više para ima u vazduhu. — Kiša koja pada iz oblaka koji samo preleći zove se predjelna ; a koja pada iz oblaka koji se vidi kao da stoji zove se državna ; kada kiša vrlo sitno pada kaže se da : rominja ; a ako velike kapi padaju onda je pljusak ; a najposle ako voda pada kao iz kabla onda se veli : da je se oblak provalio. — Kako pare sve više i više ladue to se i smrznu to tako dobiju lik kao trnje. ovo se opet gore u zraku dodirne jedno s drugim i dobije lik zvezde ; ove opet sa trnjem (kao što smo pare nazvali) dodju u dodir i dobiju lik perja, i kao takove padaju dole koje mi snegom zovemo ; padajući tako ako progju kroz vazduh desu pare vrele, to ovo oladue i tako se sa sniegom sdruže i otdud postanu led ; koji padajući u miesto kiše više puta drva i usive poluča. — Dogodi se dekad da se sa pomoću vetra ili drugi uzroka pomešaju u kišu razni materiali, i otdud postaju priče o krvavoj, ribi-joj, kamenoj i žabijoj kiši ; ako je kiša crvena to otdud dolaz i što ima u njoj crvena praha ili crveni bubica ; vatrezna kiša nije drugo ništa, doli kiša koja je puna evietnog — praha, jer kada bi ju na vatru metali ni mirisa ni plamena nebi dala, kao što obično vatra daje ; ribija, kamena i žabija kiša postaje otud ; što vikor dekad žabe, kamen i ribe zgrabiti to ih odnese u oblak a posle degod na drugom kraju padaju.

Sve to, zato sam naveo dragi moj štioče da ne misliš na koje kakova čuda kada vidiš da pada n. p. crvena kiša nije to znak ni rata, ni kuge ni kraj svieta, već prosto igra prirode. Pošto dakle kiša, snieg i led sasvim iz prirodni uzroka proiztiče vrlo je zlo koji vjeruje da su to vieštice, grabončijaši ili drugi siroti ljudi na naš atar naneli, jer oni (kad bi ih i bilo, kao što ih nema) niti su kadri naneti niti odneti; isto tako vrlo je velika ludorija motiku ili sikiru udariti u zemlju, kao da bi sotim teo otierati led; protiv leda niti sile niti sredstva imamo. *) Netrieba dakle odma od svačeg čuda i pokoru stvarati dok ne doznamo pravi uzrok odkud proiztiče.

Ja rekoh i spasoh dušu moju. A ti mili rode moj kada ovo proučiš, gledaj da se posle tako vladaš kao što ti ovde navedoh. — Gjena P 6.

NOVINSKI GLASI.

— Od našeg ministara finacialnog pišu da bi rad bio zajam željeznički do 100 miliuna izravni. Sbog toga se šetja po Beču i ugarske obveznice nudi novčarom koje niki-danjsja bursanska oluja nije odvala.

— Austro-ugarska negleda već na istok dosadanjim mrkim pogledom; jedni kažu da se već i sama osviedočila: da turska uprava neopravlja život, već pripravlja smrt; a drugi vele da su se oči i austrougarski državnikah otvorili, pek vide: da je budućnost za kršćjanluk, a ne za mahomedanisam, i zato da se odnošaji prama Srbie, Rumanie, i Crnegore ublažili. A treći scine: da je austrougarska postigla sporazumljenje s prusima i rusima glede iztočnog pitanja. No bilo kakomu drago, naše je mnjenje: da si austrougarska trieba da traži pouzdane komšie u slavenih. Mudri državnici od davna znadu: da je najgore ako za ledji ostavimo neprijatelje.

— Ruskog Cara su u Beču svakojako odlikovali, ipak nisu mogli da ga razvesele; radi čega je više svečanosti zaostalo. Niemeć neće da znadu: da je Aleksander prema germanskog poriekla ipak rus, i zato nemože biti po njega ravnodušno, kakva sudbina vlada slavenom austrjiskim.

— „Obzor“ se tuži povorkom uvodnih članakah na niemstvo po Hrvatskoj i Slavoniji (a talijanstvo po Dalmaciji), osobito po gradovih Zagreb- Osieku. Kod Hrvatah je dakle po pravdi trn u oku švabstvo, a kod nas nam na putu mlitavost Bunjevaca i Šokaca za svoju svetinju narodnosti i rieči!

— Molimo srdačno duhovne pastire bunjevačko-šokačkih parokijah, da bi nam putem ovoga lista izvolili priobčiti gibanje pučanstva u svojih župah u smieru „Glasnika djakovačko-sriemske biskupije“; jer nas duša boli kad pomišljamo, da naš narod u Ugarskoj strahovito nazaduje danas i brojem i imanjem. Blaž.

— Španjlski republikani misle da ujedinjena republika nije podobna svladati kraljevske pretendente, zato su je razdielili na sedam pojedinih republikah. U Kastellaru se na novo potvrđuje što se od kraja 18 stolitja pogovora: da su profesori blagi ljudi, al za krmilo državno nisu sposobni.

— Francuskom čudna sudbina vlada: tamo se već od davna bilih: da parlamentat neodgovara duhu i osičanju puka kog zastupa tako je bilo kad je kraljevao Louis Filipoleon, nije drugiče bilo kad je nastavio svoje gospodova-

*) Jedno je sriedstvo molitva a drgo osiguranje. Što bi G. dopisnik htio reći o zvonjenju, to odbijamo kao udarac kršćjanluku namijenjen. Mudrost koja hoće da sv. Majku crkvu nadlića dokončava sudbinom Ikara. Onako mudrovanje lahko bi znalo izbaciti vodu iz krštenja, i ulje iz pomazanja. Zar prirodoslovci znadu kako biva od kruva hranivo za tjelesne elemente? Zvonjenje je ponizan skrušen i pouzdan vapaj crkve pravilostivom i svemoćnom Bogu, zato neka se zvoni. Više će to o tom predmetu naučit iz posljednjeg broja Glasnika Djakovačkog A prirodoslovci će vam kazati šta su djelovali topovi — o velikom ratu francusko-njemačkom. Ured.

nje treći Napoleon, a evo sad tako pišu i o sadanjem parlamentu, smiešno je i to: što u rebubliki imadu parlamentat nadahnut republikanizmom, a u monarhii duhom republikanskim; velika šteta po Europu, jerbo je izkustvo pokazalo: da sloboda neima zaštitnika van francusah.

G A Z D A L U K.

Živica, živa je najbolja i mjesto plota služi gospodaru najdolje. Najlašnje ju uzgojiti s glogovine. Nepušta duboko korenja, te neuzrokuje zemljištu, na kom stoji, kvara. Gložik možeš po volji obrezavati, a ipak ti pruža krasnu živicu. Jedino je to mučno, što glogovina dobro raste na ladnu i muljevnu zemljištu. Osim gloja je za plot dudovina, jer na dudovo drvo nenasmrjuju crvi, a nit se na njem nelegu gusenice u većoj množini. Nu kod dudinjaka je opet ta nevolja, da ga je težje uzgojit a ni živica njim obaljena ne traje dulje od 15—20 godinah.

P O Z I V.

Veleslavni g. uredniče! Mecen jugoslavenski, preuzv. g. biskup Strnsmajer, koga će ime s djakovačke veličanstvene stolne crkve i s jugoslavenske akademije znanosti vjekovati poziva okružnicom od 29. travnja t. g. rodoljubivo svećenstvo biskupije svoje: da po mogućstvu preuzme oveći broj sv. misah na odčitanje, a zaslužene za nje novčiee ustupi gradnji katoličke avtonomne gimnazije slovačke u Klastoru (Znio-Várallya). Dočim je to jedina slovačka gimnazija u Hrbetskih Gorah za sjevernu dragu braću našu, kojoj smo svedjer ljubavju nakloni, to: „Inracriptus pro-mitto, quod e Sacris per illustrissimos DD. Eppos Ratisbonensem et Lincensem patronatui slavici catholici autonomi gymnasii Znio-Várallyensis institutis, quibus correspondentia stipendia in emolumentum praefati gymnasii cedent, usque finem a. 1873. sacra 30. ad intentionem gratis persoluturus sim.“ Te ujedno pozivam svu rodoljubivu bunjevačko-šokačku braću našu svećenike, da mo usljed one zlatne izroke: „zrno do zrna pogača, kamen do kamena palača“ po mogućnosti uzslediti izvole. — Kurd, pošta Hügyész 7. lipnja, 1873.

Blaž Modrošić, kapelan.

TRGOVINA I OBRTNOST.

CINA RANE. Budimpešta 14. Lip. Žito ban. 81 fn. 7 f. 80—85 n. 86 fn. 8 fr. 35—40 nov. tisans. 81 fn. 7 fr. 85—90 n. 86 fn. 8 fr. 40—45n. Budimpest 81 fn. 7 fr. 80—85 n. 86 fn. 8 fr. 85—90 n. Stolnobiogr. 81 fn. 7 fr. 85—90 n. 86 fn. 8 fr. 40—45 n. — Raž 78—79 fn. 5 fr. 10 novč. — Ječum 66—68 fn. 3 fr. 40—50 n. — Zob 45—48 fn. 1 fr. 85—95 n. — Kukuruz banat. 80 fn. 3 fr. 70—75 n. — Proja 82 fn. 2 fr. 90 n. — 3 fr. 20 n. car. mž.

Novac. Dukat 5 fr. 25 nv. 20 frank 8 fr. 90—98 n. Srebro na 100. — 12 fr. 50 nov.

Visina vode dunavske.

Budimpešta 14-og Lip. : 12' 11" nad 0. razto.
Požun 14-og Lip. : 8' 11" nad 0. „

Vrieme : Nastalo je ljeto.

Poruke uredništva.

Baja. Bezimenjaku, u poslove ma kakvo uprave pačati se no spada u naš djelokrug. Valja slediti naputak duhovna pastira, i obratit se na ravnatelja. A u ostalom dočim poglavica će znat kakav svet zadržaju ove pravoslovne rieči, ecclesiastici vero apicibus ceremonialis ita jednice insistere et adherere non debent, ut ubi ordo hierarchicus non confunditur, nec deformitas intolerabilis oritur pro minimis applaudant locum laicis, novitatibus exturbare, praesertim antiquum, cum in sedendo attendatur consuetudo dummodo sit rationalis Monacell. t. 11. tit. X111. form. 2. allu 11.